

URBANISMUS A VÝZKUM MĚST – NOVÉ KONCEPCE

Výzkum měst má institucionální zastřešení pro evropské odborníky a jejich pracoviště v mezinárodní organizaci **European Urban Research Association** (EURA) založené v roce 1997 u příležitosti mezinárodní konference o výzkumu měst v Bruselu. Sdružuje odborníky z 18 evropských zemí. Organizace má představovat evropské fórum pro urbanismus a urbánní výzkum a sdružuje odborníky různých profesí od techniků až po společenskovědní pracovníky. Jejím prostřednictvím dochází nejen k výměně zkušeností v oblasti městského výzkumu, ale zajišťuje i mezistátní a mezinárodní konference. V roce 1998 to byla konference v Benátkách, v roce 1999 v Oslu a v Paříži a v roce 2000 v Dublinu. Sama neprovádí výzkumná šetření, ale podporuje všechny výzkumné akce svých členských organizací, resp. jejich pracovníků.

Nové výzkumy jsou zaměřeny na různá témata vztahující se k bydlení a lze říci, že značná část z nich hledá nejen **nové předměty** šetření, ale také **nové metody**. Např. **Centre for Housing and Urban Research** se sídlem v Univerzitě Örebro ve Švédsku má na programu široce založené šetření pod názvem „Město jako životní prostředí – vize a skutečnost“, které se má uskutečnit od roku 2000 do poloviny roku 2003. Šetření má podporu Švédské rady pro stavební výzkum. Program je rozložen do šesti projektů: 1) Zdravé a bezpečné město, 2) Město jako životní prostředí pro etnické minority – rozdíly nebo uniformita?, 3) Zeleň a biologická diverzita ve městě: perspektivy denního života a plánovací nástroje, 4) Vesnice ve městě – vitální rozvoj nebo nezdravá disperze?, 5) Globální malé město: místní informační komunikační technologie ICT, 6) Městské režimy ve švédských městech a obcích s názvem „City as Life Environment“. Přípravuje se i mezinárodní seminář.

Příkladem národního programu s možností mezinárodního srovnání je nový program **Centre for Regional Economic and Social Research** University Sheffield Hallam (Velká Británie) s názvem „Zpráva a vyhodnocení regionálního šetření o bydlení“ zpracovaná na základě dílčích zpráv o výsledcích výzkumu bydlení v devíti regionech Anglie v roce 2000. Analýza výsledků se zaměřuje na povahu, formu

a obsah šetření v každém regionu, pracovní postupy, obsah a formy konzultací a závěry provedených diskusí k tématu. Smyslem je poskytnout podněty pro efektivní praxi v politice bydlení.

Jako nové projekty oddělení urbanistických studií Glasgowské univerzity jsou avizována šetření a hledání nejhodnější metodiky výzkumu **regenerace měst** a prostorové mobility domácností změnami bydliště, sledování bytového trhu a jeho selhávání, ale také strukturální trendy a bezdomovství.

V listopadu 2000 se uskutečnila v Moskvě mezinárodní konference „Reforma sociální pomoci ve Svazu nezávislých států“ pořádaná moskevským **Institutem pro ekonomii měst a Agenturou USA pro mezinárodní rozvoj**. Za účasti 200 odborníků byly předneseny referáty zástupců členských zemí SNS o podpoře bydlení, podpoře rodin a dalších formách sociální pomoci sociálně slabým členům společnosti a projekty místních orgánů odpovědných za sociální politiku včetně bydlení. V červnu 2000 byla uspořádána v Kyjevě vědecká konference o šetření energiemi při stavební výrobě a v září byla otevřena výstava „Výstavba a architektura 2000“, oboje pod záštitou **Ukrajinského ústavu pro územní výzkum a design** (ZNIIEP). Podrobnější informace jsou k dispozici na webových stránkách: <http://www.zniiep.com.ua>.

Mezinárodní seminář organizovaný **Ministerstvem pro místní rozvoj České republiky a Hospodářskou komisí OSN** pro Evropu ve dnech 14. – 17. června 2000 v Praze se zabýval obnovou měst a modernizací bytového fondu a navazoval na rozhodnutí Výboru OSN pro lidská sídla UNCHS ze září 1999 v Ženevě. Účastnilo se ho 18 zemí. Na programu měl pět klíčových témat: potřebu jasného řízení obnovy měst a bytového fondu, vliv privatizace a úlohy trhu, sociálně ekonomické a fyzické změny, vyhodnocení efektivity a důležitost efektivní spolupráce organizací a její vliv na bydlení. Účastníci semináře se shodli na tom, že prioritami dalšího vývoje v uvedené oblasti je spolupráce různých organizací, zajišťujících obnovu měst a modernizaci bytového fondu, podpora sociálního bydlení a partnerství při obnově měst.

V roce 2000 vznikla nová pracovní skupina **ENHR Poverty Neighbourhoods**, která se představila už na konferenci ENHR ve Vídni v roce 2002, věnované tématu „Bydlení a kultura v Evropě – konvergence a diverzita“. Nová pracovní skupina se chce zaměřovat na výzkum podmínek bydlení v chudých oblastech nebo oblastech deprivovaných. Tyto oblasti nebývají demograficky a sociálně homogenní, a to má své sociální důsledky i v oblasti bydlení jednotlivých kategorií jejich obyvatel. U každé kategorie lze zjistit jinou dynamiku vývoje, ale charakteristické je, že nejhudší skupiny se stávají stále chudšími, jak to vyplývá alespoň z dosavadního výzkumu v Německu. Před vídeňským vystoupením by se měla uskutečnit jakási malá **předkonference** v Kolíně nad Rýnem v roce 2001.

Na 14. – 15. prosince 2001 je plánována konference svolávaná do Výmaru k projednání tématu „Evropské město v době přechodu“ za účasti architektů, sociologů, historiků, městských a regionálních plánovačů, geografů, demografů a dalších odborníků zabývajících se městy a jejich problematikou v retrospektivě i v současnosti. Konferenci sponzoruje **Evropská komise** a má být součástí třídenního programu několika konferencí konaných v letech 2001, 2002 a 2003. Tématy jsou „Spotřeba a poindustriální město“, „Urbanizace a globalizace“ a „Města a regiony“. Koncepce „Evropa regionu“ prochází vývojem, který je ovlivňován změnami v národních společnostech i změnami celoevropského a celosvětového charakteru jako jsou důsledky nástupu světa informatiky, mezistátních migrací a tím i změn v životě měst a obcí.

Významný je projekt připravený jako výzkumný úkol **Institutu pro regionální rozvoj a strukturální plánování (IRS)** a **Institutu pro ekologický územní vývoj (IÖR)** „Strukturální změny v nových zemích“ Německé spolkové republiky po roce 1990, který má být ukončen na podzim 2001. Území bývalé Německé demokratické republiky prochází hlubokými sociálními a ekonomickými proměnami, které by měly vést k vyrovnání ekonomické a sociální úrovně obou částí dnešního Německa. Proces je provázen nepředpokládanými problémy v ekonomice i sídle-

ní, v reprodukci obyvatelstva a stěhování atd. Je jim však věnována trvalá soustavná pozornost a citovaný projekt je jedním z dokladů této péče.

V oblasti výzkumu měst, sídel a jejich obyvatelstva dochází k přesunu zájmu výzkumníků od původně ryze praktických otázek k problémům teorie bytové politiky a subjektivních stránek bydlení, což zna-

mená stále častější terénní výzkum, šetření u obyvatelstva a konfrontace získaných poznatků jak v národních měřítcích, tak ve srovnáních mezinárodních.

Alois Andrlé